

Afwegingsnota stimulering klimaatmaatregelen Noord Veluwe

28-10-2020

Doelgroep: bestuurders en medewerkers van gemeenten en het waterschap.

Ons klimaat verandert. We krijgen steeds meer te maken met hitte en droogte: de warme en droge zomers van 2018 en 2019 braken allerlei records. Ook korte hevige regen- en hagelbuien komen steeds vaker voor. Klimaatverandering leidt tot allerlei effecten, voor een groot deel ongewenst. Dit is de drijfveer voor maatregelen op mondiaal, landelijk maar ook op regionaal niveau.

In deze notitie wordt ingegaan op de wijze waarop de Noord-Veluwse gemeenten, samen met waterschap Vallei en Veluwe, inwoners en bedrijven wil stimuleren om zelf klimaatmaatregelen te treffen. Beoogd wordt met behulp van een specifieke regeling initiatiefnemers financieel te steunen. Deze notitie bevat concrete voorstellen voor een gezamenlijk toe te passen stimuleringsregeling. Ook op ander manieren kunnen financiële prikkels worden toegepast, zoals bijvoorbeeld het instellen van groene leges of het geven van een korting op (riool-)heffingen. Een financiële stimuleringsregeling is relatief snel in te voeren en geeft in het gehele gebied dezelfde stimulans (gelijk speelveld). Daarom is deze nader uitgewerkt.

1. Maatregelen

Voor nut en noodzaak van klimaatmaatregelen wordt verwezen naar het landelijke en provinciale beleid. Dat wordt in 2020 vertaald in een Regionaal Adaptatie Plan voor het gebied Vallei en Veluwe. Bewustwording en communicatie op thema's als wateroverlast, droogte en hitte, zijn daarin belangrijke onderdelen. Maar uiteindelijk komt het ook aan op het treffen van maatregelen. Daarvoor is de overheid aan zet, maar vooral ook inwoners en bedrijven. De gewenste maatregelen beperken zich namelijk niet tot de openbare ruimte. Ook particulier terrein en particulier initiatief is nodig om de gevolgen van klimaatverandering effectief en efficiënt op te vangen. In stedelijk gebied is ruim de helft van het oppervlak immers privaat bezit.

Dat is niet nieuw. Meerdere gemeenten in het gebied hebben in een of andere vorm een stimuleringsregeling voor het afkoppelen bestaand verhard oppervlak van de riolering. Waterschap Vallei en Veluwe hanteert een bijdrageregeling voor het ontvlechten van (stedelijke) waterstromen. De Noord Veluwse gemeenten overwegen om een dergelijk initiatief gezamenlijk op te pakken in de vorm van een Stimuleringsregeling klimaatmaatregelen Noord Veluwe, kortweg Stimuleringsregeling klima NV. De regeling heeft niet alleen betrekking op het afkoppelen van verhard oppervlak van gemengde

rioolstelsels, maar wordt ook ingezet voor het vergroten van de sponswerking van de bodem, het verminderen van hittestress. Klimaatmaatregelen in de breedte, inclusief nuttig gebruik van hemelwater.

De regeling is bedoeld om het verhaal van de klimaatverandering en de benodigde acties kracht bij te zetten. Het verhaal alleen is namelijk niet goed genoeg. Middels een financiële prikkel worden inwoners en bedrijven gestimuleerd om zelf maatregelen te treffen. In de opzet moet ook helder worden dat een maatschappelijk doel wordt gediend.

Het bestrijden van (de gevolgen van) hitte vergt een meer individuele aanpak waarvoor inwoners en bedrijven zelf verantwoordelijk zijn. Daarom zijn dit type maatregelen niet meegenomen.

2. Uitgangspunten

Bij het ontwerp van de Stimuleringsregeling Klima NV gelden de volgende uitgangspunten.

1. De principes uit de visie Natuurlijk Ontwikkelen

In 2015 is door de gemeenten en het waterschap in het gebied van Vallei en Veluwe de gezamenlijke Visie Natuurlijk Ontwikkelen vastgesteld. In deze visie staan gidsprincipes en handelingsperspectieven gericht op het omgaan met regenwater en gebruikt water. De maatregelen die worden gestimuleerd moeten aansluiten bij deze visie.

2. Altijd goed maatregelen

Op basis van de Visie Natuurlijk Ontwikkelen wordt gewerkt met 'altijd goed' maatregelen. Afkoppelen van bestaand verhard oppervlak, ontsteden/vergroenen van tuin / terrein en het aanleggen van groene(-blauwe) daken levert in beginsel altijd een bijdrage aan het verminderen van de effecten van klimaatverandering. De omvang van die bijdrage is per individueel geval verschillend en lastiger te bepalen. Omwille van de eenvoud (zie ook volgende punt) blijft deze buiten beschouwing.

	Afkoppelen neerslag	Vergroenen
Dak	<p>Neerslag:</p> <ol style="list-style-type: none"> infiltreren (infiltrerende maaiveldverlaging, infiltratiekoffer, etc.) vasthouden (regenton, regenschutting, groenblauw dak, etc.) naar oppervlaktewater 	Groen dak, groenschutting/gevel
Terrein	<p>Neerslag:</p> <ol style="list-style-type: none"> infiltreren/vasthouden (verlaging maaiveld, infiltratiekoffer, etc.) naar oppervlaktewater 	<p>Ontsteden</p> <p>Verwijderen bestrating/verharding en vervanging door groen</p>

Het benutten van hemelwater als alternatief voor (laagwaardige) toepassingen van drinkwater is in potentie een kansrijke maatregel met meerdere positieve klimaateffecten. In de toepassing is dit echter grotendeels nog onontgonnen terrein. Eventuele stimulering dient zich daarom te richten op innovaties en pioniers in de uitvoering en toepassing van maatregelen.

3. Eenvoudige regeling

Het streven is om in de complexe werkelijkheid (doel-middel-effect) een eenvoudige regeling te hanteren die ook efficiënt, zonder al te veel overhead, is uit te voeren. Dit betekent dat de regeling in elk geval laagdrempelig moet zijn. Wat maatregelen betreft (van regenton tot verlaging in de tuin) en in toegankelijkheid (hulp bij aanvraag, snelle afhandeling).

4. Voor inwoners en bedrijven met initiatief

De regeling sluit aan bij gangbare technieken en is niet specifiek bedoeld om innovaties te stimuleren. Aan de ander kant zal de regeling ook geen echte 'sceptici' over de streep trekken. Het is bedoeld als een beloning voor mensen die zelf het initiatief nemen (geen voorlopers, geen critici). Dit is in potentie een grote groep (15 - 50%) van de inwoners en bedrijven.

5. Helder begrensd

De combinatie afkoppelen en infiltreren in de bodem is niet overal mogelijk. Daarom is op kaart aangegeven waar deze combinatie met infiltratie in de bodem wel of juist niet mogelijk is. Vergroening wordt als immer passende maatregel overal in stedelijk gebied gestimuleerd.

Omdat de doorwerking van de regeling zich voor een deel in de praktijk moet ontvouwen is het belangrijk om deze duidelijk in tijd en financiële omvang te begrenzen. Jaarlijks stellen de gemeenten een beschikbaar budget vast en na twee jaar wordt de regeling geëvalueerd.

3. Inhoud

Voor de inhoud van de regeling zijn in eerste aanleg drie alternatieven uitgewerkt die variëren in omvang en complexiteit:

- A. Basis: stimuleringsregeling afkoppelen verhard oppervlak
- B. Verbreed: stimuleringsregeling afkoppelen en vergroenen (minder verharding)
- C. Verbreed+: stimuleringsregeling afkoppelen, vergroenen en groene daken
- D. Optie: stimuleringsregeling lokaal nuttig gebruik van neerslag

In de gepresenteerde alternatieven zit een opbouw (A tot en met C). Alternatief D is een optie, aanvullend op A, B of C.

Daarbij gelden de volgende definities.

Afkoppelen: Hemelwater aangesloten op het rioolstelsel (*gemengd stelsel*) via fysieke ingrepen loskoppelen en ter plaatse vasthouden of infiltreren en wanneer dat niet mogelijk is via oppervlaktewater verwerken.

Vergroenen: verharding, in de vorm van asfalt, beton, steen of ander slecht water doorlatend materiaal, in een tuin of op een terrein vervangen door beplanting als gras, planten, struiken of bomen (ontstenen).

Groen dak: dak met een laag vegetatie als onderdeel van de dakconstructie, hoofdzakelijk bestaand uit levende planten (vegetatiedak). Het type beplanting is zeer traag groeiend en sterk 'zelfvoorzienend'. Het dak vergt beperkt onderhoud.

Groenblauw dak: intensief groen dak met aanzienlijk dikkere substraat laag waarin veel meer neerslag tijdelijk vastgehouden kan worden dan in een groen dak, eventueel in combinatie met actieve sturing op berging van pieken en vertraagde afvoer. Door de versterking van dragende constructie, de aanplant van nat- en droog minnende soorten en de actieve sturing van waterberging en afvoer zijn deze daken in aanleg aanzienlijk duurder en vergen relatief veel onderhoud.

De waarde van een groen of groenblauw dak kan worden verhoogd door te combineren met PV panelen (geel dak) en toegankelijkheidsfuncties (rood dak).

Nuttig gebruik hemelwater: buffering en filtering van neerslag met (laagwaardig) gebruik ter vervanging van drinkwater. Bijvoorbeeld: spoelwater toilet, toepassing in wasmachine/vaatwasser of andere waswater toepassingen.

Insteek is dat de initiatiefnemer een bijdrage krijgt in de kosten van aanleg.

De gemeente Voorst kent een regeling waarbij het materiaal voor afkoppelen beschikbaar wordt gesteld. Dit vergt echter extra organisatie (is ook geen ontzorging) en wordt hier verder buiten beschouwing gelaten (= *keuze*). Zie ook bijlage 2.

Bij het verlagen van de tuin ten behoeve van infiltratie komt doorgaans (zwarte) grond vrij. Het faciliteren van het afvoeren van deze grond werkt naar verwachting stimulerend. In bijlage 4 is opgenomen welke voorwaarden er zijn voor de gemeentelijke buitendienst om dit te faciliteren.

Voor het stimuleren van afkoppelen, vergroenen, groene daken en hoogwaardig gebruik van hemelwater, wordt uitgegaan van bestaande situaties, in dit geval gedefinieerd als bebouwing van voor 2015. Bij nieuwbouw hoort afkoppelen en vergroenen tot de vereiste dan wel gangbare ontwerpuitgangspunten. Voorwaarden voor nieuwe situaties worden

planologisch vastgelegd (Omgevingsplan). De gewenste inrichting wordt gepromoot via communicatie en voorlichting.

Optie: Ook eigenaren van nieuwbouw stimuleren om een klimaatrobuuste tuin aan te leggen. Niet zozeer in subsidie in fysieke maatregelen, maar wel 'gratis' advies. Voor energietransitie werkt Loket Veluwe Duurzaam bijvoorbeeld met vouchers. De eigenaar betaalt €75 voor het adviesgesprek, en krijgt een voucher voor hetzelfde bedrag. Deze kan verzilverd worden indien de eigenaar overgaat tot het (deels) treffen van de geadviseerde maatregelen.

Bij het in beweging brengen van inwoners richting gewenste acties en gewenst gedrag is geld (de financiële prikkel) één van de afwegingsfactoren. Een breder handvat bij gedragsverandering is bijvoorbeeld de trits: gewin, gemak, genot. Gewin = wat wordt ik er beter van? Daar kan geld een rol bij spelen. Gemak = kosten de dingen die moeten minder inspanning, gaat het eenvoudiger, sneller? Genot = beleef ik er meer plezier van?

Het betreft een financiële stimuleringsregeling. De geldelijke prikkel dient daarbij in verhouding te staan tot:

1. Het nut.
2. De kosten van de ingreep.
3. Ook daadwerkelijk stimulerend te zijn.

Er is een nadere analyse uitgevoerd van de kosteneffectiviteit van maatregelen. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen maatregelen ter bestrijding van wateroverlast en maatregelen tegen droogte.

Indicatie besparing maatregelen wateroverlast

Gemeente: tot € 30 / m² in situaties zonder wateroverlast

Gemeente: >€ 30 / m² bij wateroverlast (Bron: Ervaringscijfers gemeenten)

Waterschap: € 2 – 3 / m² zuiveringskosten (Bron: STOWA, Afkoppelen: kansen en risico's van anders omgaan met hemelwater in de stad, 2019)

De besparing bij afkoppelen in de afvalwaterketen loopt sterk uiteen. Er zijn aannames gedaan voor de kosten per maatregel (€/m³) op particulier terrein. Daarnaast zijn de kosten van maatregelen in openbare ruimte bepaald, inclusief minder uitgaven op de RWZI (€/m³). Op deze wijze is een verhouding tussen beide gedestilleerd als basis voor een passende bijdrage.

Maatregelen tegen droogte

Belangrijke indicator voor effectiviteit is de opvangcapaciteit of buffer (mm neerslag=l/m² aangesloten oppervlak). Uitgangspunt is dat gebufferd water uiteindelijk infiltreert. Van diverse maatregelen zijn aldus de kosten per m³ bepaald en onderling vergeleken.

Voor het onderdeel beperking drinkwater door hergebruik van hemelwater is de terugverdientijd in beeld gebracht. Daar komen overigens geen reële terugverdientijden uit naar voren. Gezien het innovatieve karakter is dat voor deze maatregel niet als harde eis gehanteerd.

Tot zover de analyse van kosten en nut.

Om een bijdrage ook daadwerkelijk stimulerend te laten zijn wordt voorgesteld om deze op circa 20% van de benodigde investering te zetten. In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de te stimuleren maatregelen en de kostprijs / richtprijs ervan.

Maatregel	Richtprijs	Geldelijke prikkel 20 %
Afkoppelen op (binnenstedelijk) particulier terrein Variatie in bovengronds-ondergronds of afkoppelen naar oppervlaktewater	€ 5 - € 50 / m2 verhard oppervlak	€ 1 - € 10 / m2
Vergroenen / ontstenen gras – intensieve beplanting / bomen	€ 15 - € 30 / m2 verhard oppervlak	€ 3 - € 6 / m2
Groen dak, extensieve vegetatie	€ 30 - € 100 / m2 dakoppervlak	€ 6 - € 20 / m2
Hoogwaardig gebruik hemelwater	Indicatie: € 1.000 - € 3.000, exclusief kosten aannemer	€ 200 - € 600 per geval

Op basis van de analyse worden de volgende bijdragen voorgesteld.

Maatregel	Subsidiebijdrage per stuk	Kosten per m3 waterberging
Regenton (> 100 liter)	€ 20	€ 200
Regenschutting (per segment)	€ 25	€ 227
Infiltratiekrat	€ 50	€ 122
Infiltratieveld (per m3)	€ 100	€ 100
Vergroenen m2 (10 mm berging)	€ 4	€ 400
Groen dak m2 (20 mm berging)	€ 20	€ 1.000
Groen dak m2 (40 mm berging)	€ 20	€ 500
Planten van een boom	€ 35	-

Voor hoogwaardig gebruik van hemelwater is de bijdrage 20% van investering met een maximum van € 500 per geval. Bij hoogwaardig gebruik van hemelwater wordt gewerkt met een subsidiepercentage in plaats van een vast eenheidsbedrag. Zoals eerder aangeven gaat het in deze categorie om het stimuleren van innovaties en pioniers in de uitvoering / toepassing van maatregelen.

Mede gezien de omvang van de kosten van de ingrepen mag verwacht worden dat initiatiefnemers vooral 'meekoppelen'.

- *Het dak moet sowieso vervangen worden, ik kies voor een nieuw groendak.*
- *De tuin is aan een opknapbeurt toe, we willen meer groen en gaan ontstenen.*
- *Met de uitbreiding van ons pand moet de bestrating toch open, gaan we gelijk alles afkoppelen.*
- *Nieuwbouw situatie: ik moet mijn tuin nog aanleggen, ik kies voor een groene, klimaatrobuuste en eco-vriendelijke inrichting.*

4. Vorm

De stimuleringsregeling wordt opgesteld in opdracht van het samenwerkingsverband Noord Veluwe. Het betreft de gemeenten Elburg, Ermelo, Harderwijk, Hattem, Nunspeet, Oldebroek en Putten en het waterschap Vallei en Veluwe. Dit zijn de direct betrokken overheden en ook de partijen die de regeling bestuurlijk moeten vaststellen.

De Noord Veluwe gemeenten hebben een vergelijkbare grondslag (zand, overgangsgebied naar Randmeren en IJssel). Het gaat om gemeenten met een beperkte verstedelijking en relatief veel buitengebied. De klimaatproblematiek is vergelijkbaar. Door gezamenlijk te opereren ontstaat een schaalvoordeel bij de voorbereiding en uitvoering van de stimuleringsregeling en een gelijk speelveld in de regio.

Juridische invulling

Om de stimuleringsregeling toe te passen is een verordening nodig. De kortste klap is het vaststellen van een gezamenlijke regeling. Voor de verordening gelden juridische voorwaarden. Zie hiervoor ook ter info bijlage 1.

Bij de uitwerking van de regeling zijn op hoofdlijnen de volgende keuzes gemaakt:

- Er is aansluiting gezocht bij bestaande Algemene subsidieverordening van de gemeenten.
- Keuze voor 1-laagse besluitvorming: subsidieverlening en toekenning in 1 stap, vooraf of achteraf.
- Begeleiding van de uitvoering door Loket Veluwe Duurzaam, besluitvorming door de gemeenten zelf.

- Het waterschap treedt op als medefinancier. Gemeenten 'bossen' de aanvragen en maken gebruik van een stimuleringsregeling van het waterschap voor het verkrijgen van een bijdrage.
- En tot slot: eenvoud in de voorwaarden. Basis is vertrouwen in de goede bedoelingen van de aanvragers. Het is de bedoeling een beweging op gang te brengen, niet zozeer om elke toepassing scherp te controleren.

Technische voorwaarden

Er is behoefte om aanvullende voorwaarden te stellen zodat het effect substantieel is en er geen afwenteling (bij wateroverlast) plaatsvindt. In bijlage 3 is een beslis- / toetsboom opgenomen voor afkoppelmaatregelen.

Belangrijke voorwaarden voor het afkoppelen zijn:

- Minimaal 20 m² afkoppelen.
- Geldt voor bouwwerken die *minimaal 5 jaar oud* zijn.
- Infiltratie toepassen in kansrijke gebieden, vastgelegd op een infiltratiekansenkaart.
- Minimaal 20 mm berging realiseren op eigen terrein.
- Alleen gebouwen binnen de bebouwde kom omdat daar de opgave het grootst is.

Per saldo betekent dat elke aanvraag ook inhoudelijk getoetst moet worden en er zo nodig een advies aan de initiatiefnemer wordt gegeven.

5. Schakelen met input / output

Om de ambitie nader in te kaderen zal er bij de start van de regeling zicht moeten zijn op beschikbare / benodigde budgetten. Het budget dat beschikbaar is voor de regeling (de input) is een belangrijk beslispunt. Afhankelijk van de invulling van de regeling (afkoppelen, vergroenen, groendaken, gebruik hemelwater) is, gekoppeld aan het budget, terug te rekenen wat de potentiële 'transitie' in m² per jaar is.

Vanaf de inhoudelijke kant kan de volgende redeneerlijn worden gevolgd.

Volgens het basis Rioleringsplan voor Harderwijk-Ermelo is in deze gemeenten respectievelijk 450 en 220 ha aangesloten op de riolering. Het deel dat op gemengd stelsel is aangesloten bedraagt respectievelijk 295 ha (65%) en 165 ha (75%), totaal 460 hectare.

Harderwijk en Ermelo hebben in totaal circa 74.000 inwoners. Het aantal inwoners op de hele Noord Veluwe bedraagt circa 185.000. Opgeschaald is de oppervlakte aangesloten op een gemengd stelsel circa 1.150 hectare. Uitgesmeerd over de periode tot 2050 bedraagt de afkoppelopgave dan gemiddeld circa 35 hectare per jaar.

Met een budget van € 0,5 miljoen per jaar en een bijdrage van € 4 / m² wordt 12,5 hectare verhard oppervlak per jaar afgekoppeld. Dat is (*indicatief*) eenderde deel van de totale gemiddelde jaarlijkse opgave zoals hiervoor berekend.

Let op: dit is een uitwerking voor afkoppelen, exclusief vergroenen, groene daken en gebruik hemelwater.

Deze opsomming houdt nog geen rekening met uitvoeringskosten: nader te bepalen.

Verder is (nog) geen rekening gehouden met de inzet van DPRA en provinciaal geld.

Elke gemeente zal zich richten op de bijdrage aan de eigen inwoners – bedrijven en zal zelf een budget moeten reserveren.

Uitvoering

De uitvoering van de regeling loopt zoveel mogelijk via Loket Veluwe Duurzaam (LVD) waarbij de besluiten door de gemeenten zelf worden genomen. De regeling past bij de energie- en duurzaamheidsactiviteiten van LVD en kan daarmee worden gecombineerd. De organisatie heeft ervaring met het (begeleiden van) afhandelen van aanvragen en is daarvoor ook toegerust.

Bij de uitvoering van de regeling gaat het om de volgende werkzaamheden:

- Informatie en promotie, intensieve voorlichting vanuit LVD.
- Intake aanvraag, begeleiding en advies vanuit LVD, specifiek inhoudelijk advies vanuit gemeenten.
- Afhandeling gereed melding door LVD, toekenning en uitbetaling door gemeenten.
- Controle, administratief en incidenteel feitelijk ter plaatse (dit laatste in beginsel door de gemeente).
- Rapportage over deelname en voortgang.

Uitgaande van een geraamde deelname van maximaal 2 % van de huishoudens per jaar op de Noord Veluwe houden we rekening met 1.600 aanvragen jaarlijks (indicatie). Voor de werkzaamheden hiervoor benoemd is dan circa 1 fte nodig.

De beslissing op toekenning of afwijzing van een aanvraag voor subsidieafwijzing moet door of namens het college van B&W worden genomen, inclusief schriftelijke bevestiging en toelichting op procedure bezwaar op besluit. Dit wordt door de gemeenten zelf afgehandeld omdat het lastig te mandateren is buiten de (eigen) gemeentelijke organisatie.

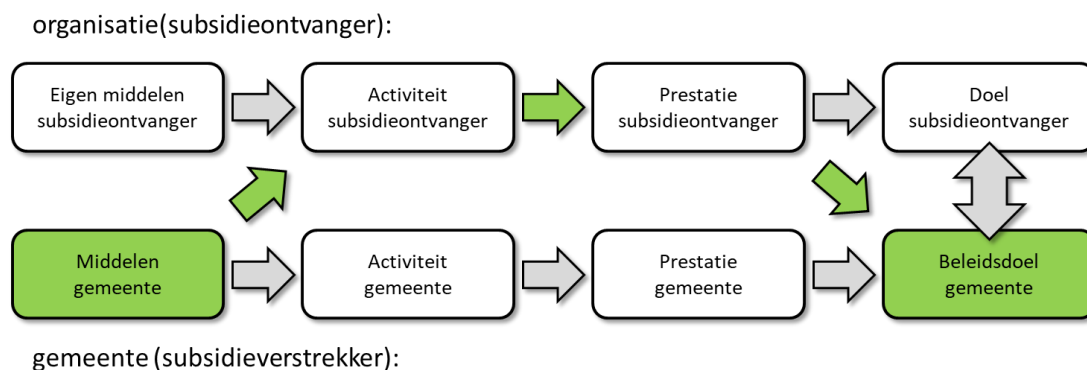
Besluitvorming

Instelling van de Stimuleringsregeling klima NV vergt bestuurlijke besluitvorming. Beoogd wordt het besluit op het niveau van de colleges van B&W en het college van D&H te nemen.

Bijlage 1 Achtergrond: het instrument subsidie

Aard van het instrument subsidie

Een subsidie is een bijzonder beleidsinstrument. De definitie van subsidie volgens de Algemene wet bestuursrecht (Awb) luidt: *“De aanspraak op financiële middelen, door een bestuursorgaan verstrekt, met het oog op bepaalde activiteiten van de aanvrager, anders dan als betaling voor aan het bestuursorgaan geleverde goederen of diensten.”*¹ Voor de verstrekking van subsidies zijn in de Awb regels opgenomen. Kortweg komt het erop neer dat de gemeente/het waterschap door het verstrekken van financiële middelen, een bepaalde doelgroep wil stimuleren tot het uitvoeren van een gewenste activiteit. De essentie is dat het gaat om de stimulering van activiteiten, niet om de stimulering van een organisatie. Deze activiteiten moeten leiden tot een prestatie die uiteindelijk moet bijdragen aan een gemeentelijk doel. Dit doel is vaak een beoogd maatschappelijk effect. Een subsidie zorgt voor een koppeling tussen het individuele doel van een subsidieontvanger en het beleidsdoel van de gemeente. Het proces van de subsidieontvanger wordt gekoppeld aan dat van de gemeente (zie figuur 1). Een subsidie werkt met name goed als er een duidelijke verbinding is tussen het individuele doel van de subsidieontvanger en het maatschappelijk doel.

Figuur 1. Koppeling tussen proces subsidieontvanger en proces gemeente / waterschap door subsidieverstrekking

Een belangrijk element is de koppeling tussen de prestatie (output) en het uiteindelijke doel (outcome). Idealiter draagt de geleverde prestatie direct bij aan het bereiken van het beoogde doel. Er moet vanuit de beleidstheorie een aannemelijke relatie zijn tussen de

¹ Art 4:21 lid 1 Awb

prestatie (bijvoorbeeld de bibliotheek op school) en het hoger liggende doel (bijvoorbeeld leesvaardigheid en leesplezier bij de jeugd). Dit betekent dat de gemeente / het waterschap vooraf goed inzicht moet hebben in de relatie tussen prestatie en doel; de subsidieaanvrager moet hier vooraf inzicht in geven. Achteraf moet de subsidieaanvrager rapporteren over de geleverde prestatie. Het is aan de gemeente / het waterschap om hierop te sturen, onder meer door een goede aanvraag en passende monitoring en evaluatie. Resumerend is duidelijk dat subsidieverstrekking een gecontroleerd en beheersbaar instrument kan zijn om activiteiten te ondersteunen die aansluiten op de beleidsdoelen. Het instrument past bij de beginselen van de participatiesamenleving.

Afwegingskader: In hoeverre is een subsidie het juiste instrument?

De gemeente / het waterschap heeft diverse instrumenten ter beschikking voor de uitvoering van beleid: communicatie, financiële regelingen, juridische instrumenten en invulling via de eigen taakuitvoering. Subsidieverstrekking is een financieel instrument dat wordt getoetst aan rechtmatigheid, doelmatigheid en uitvoerbaarheid. Deze elementen komen terug in een afwegingskader voor de inzet van het instrument subsidieverstrekking (concept):

1. Is er sprake een maatschappelijk effect dat door een subsidie van bereikt kan worden? Is er een duidelijke koppeling tussen resultaat en maatschappelijk effect?
2. Is er sprake van een door de inwoner positief gewaardeerd doel?
3. Is er sprake van een intrinsieke motivatie bij inwoners om het doel te realiseren (draagvlak voor aanpak)?
4. Kan en wil de overheidsorganisatie een doorslaggevende financiële bijdrage leveren?
5. Is het beleidsdoel te realiseren met vrijwillige inzet door inwoners?
6. Is de doelgroep voor de subsidie afgebakend en benaderbaar?
7. Ontbreekt het bij de overheidsorganisatie aan bevoegdheid en machtsmiddelen om het resultaat af te dwingen?
8. Past subsidiering binnen relevante wet- en regelgeving (mededingingsrecht, verboden staatssteun, etc.)?
9. Is er sprake van tijdelijkheid waarbij de overheid een duidelijke stimulans wil en kan geven?
10. Zijn de uitvoeringskosten van de subsidie te verantwoorden ten opzichte van de beoogde resultaten?

Als de gemeente / het waterschap de bovenstaande vragen bevestigend kan beantwoorden, dan kan subsidie een passend instrument zijn.

Bron: naarhetIAK.nl

Bijlage 2 Voorbeelden stimuleringsregelingen

Regeling afkoppelen hemelwater en aanleg groene daken Apeldoorn

Afkoppelen

Groene daken

U krijgt een vergoeding voor de werkelijke kosten. U krijgt maximaal € 30 per m2.

Bent u een particulier? Dan krijgt u maximaal € 2.500 per aanvraag.

Bent u een bedrijf? Dat krijgt u een vergoeding voor maximaal 50% van de kosten van het groene dak. Maar u krijgt niet meer dan € 25.000 per aanvraag.

Bijdrageregeling afkoppelen gemeente Voorst

De afkoppelbijdrage bestaat uit de uitgifte van materiaal voor afkoppelen. Door middel van een intekenformulier kunt u aangeven welke materialen u wilt ontvangen. Het aanbrengen van deze materialen gebeurt door uzelf of in opdracht van u. De gemeente houdt steekproeven om te zien of het materiaal daadwerkelijk is aangebracht en of deze na enige tijd nog aanwezig zijn. U hoeft niet in één keer heel uw huis van de riolering af te halen. Als u alleen de voorkant of achterkant wilt doen is dit ook goed. Wel krijgt u alleen materiaal als dit gedeelte van de woning eerst op het riool aangesloten was. Maak altijd een overloop naar uw tuin, de stoep of naar het bestaande riool omdat het soms harder regent dan dat er bijvoorbeeld in een regenton past.

Praktijkcijfers

Ter vergelijking wat bijdragen die ander instanties hanteren.

- Afkoppelen: bijdragen variëren van € 1 tot € 7 / m2 bij 'normaal' afkoppelen (landelijk). Apeldoorn keert € 12 / m2 uit bij infiltratie
- Groendaken: € 25 - € 30 / m2 (landelijk)

Bijlage 3 Technische voorwaarden afkoppelen

Toetsing / voorwaarden:

- Infiltratie in kansrijke gebieden, vastleggen op infiltratiekansenkaart. Inhoudelijke toetsing / advies per aanvraag.
- Minimaal 20 mm berging met ledigingstijd van maximaal 24 uur.

Bijlage 4 Afvoeren van grond

Het afvoeren van grond door de gemeenten is gebonden aan regels. Informatie over het afvoeren van grond voor particulieren is opgenomen in de 'brochure' Geen grond samenvoegen zonder erkenning van de inspectie leefomgeving en Transport.

Wat zijn de relevante wetsartikelen?

- **Werkzaamheid: Regeling bodemkwaliteit Art. 2.1. onder r:** samenvoegen van verschillende partijen grond of baggerspecie in de zin van artikel 4.3.2. waarvoor een erkenning voor de BRL 9335 vereist is.

- **Artikel 15 lid 1 Besluit bodemkwaliteit Regeling bodemkwaliteit**
Het is verboden een werkzaamheid uit te voeren zonder daartoe verleende erkenning.

- **artikel 4.3.2. Samenvoegen van partijen**
 1. Het samenvoegen van verschillende partijen grond of baggerspecie tot een partij die groter is dan 25m³, is uitsluitend toegestaan indien deze:
 - a) in dezelfde bodemkwaliteitsklasse zijn ingedeeld, en
 - b) *zijn gekeurd en* samengevoegd overeenkomstig BRL 9335 (samenvoegen) of BRL 7500 (reinigen), door een persoon of instelling *die daartoe beschikt over een erkenning.*

Grens 25 m³

In de Rbk is vastgelegd dat het bij elkaar brengen van partijen grond of baggerspecie met verschillende herkomst pas als samenvoegen wordt beschouwd, indien de omvang van de opgebulkte partij groter is dan 25 m³. Deze hoeveelheid is gebaseerd op de omvang van een grote container of vrachtwagen. Zo kunnen bijvoorbeeld gemeentewerven kleine hoeveelheden grond van particulieren zonder erkenning innemen, waarna deze hoeveelheid (bijvoorbeeld in de container) **afgevoerd kan worden naar een organisatie die wel erkend is voor het samenvoegen van partijen**. Voor het bij elkaar brengen van verschillende partijen grond en/of baggerspecie tot een hoeveelheid van meer dan 25 m³ is wel een erkenning vereist.

Samenvoegen van hele kleine partijen tot maximaal 25m³

Is toegestaan zonder erkenning. Het gevolg van deze samenvoeging is wel dat de bewijsmiddelen van de afzonderlijke partijen komen te vervallen. Deze partijen moeten worden afgevoerd naar een instelling die deze onder erkenning verder kan opbulken en inkeuren.

PFAS

Het tijdelijk handelingskader voor PFAS houdende grond en baggerspecie is mogelijk ook relevant. Maar in sommige gevallen hoeft de kwaliteit niet vooraf bepaald te zijn

<https://www.ilent.nl/onderwerpen/bodemtoezicht/inspectie-samenvoegen-grond>